

ART AND CHALLENGES OF CULTURE GLOBALIZATION

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-402-3-19>

ART PROJECT «CONDUCTORS. IN UKRAINIAN» IN THE CULTURAL DIALOGUE OF THE WORLD

МИСТЕЦЬКИЙ ПРОЄКТ «ДИРИГЕНТИ. УКРАЇНСЬКОЮ» У КУЛЬТУРНОМУ ДІАЛОЗІ СВІТУ

Kachurynets L. V.

*Senior Lecturer at the Department
of Vocal and Conducting-Choral
Disciplines Khmelnytskyi
Humanitarian-Pedagogical Academy
Khmelnytskyi, Ukraine*

Качуринець Л. В.

*старший викладач кафедри вокалу
та диригентсько-хорових дисциплін
Хмельницька гуманітарно-
педагогічна академія
м. Хмельницький, Україна*

Музичне мистецтво є важливою частиною культурної спадщини, яке зберігає традиції та ідентичність української культури. Сучасні митці та музиканти активно впроваджують мистецькі ініціативи, спрямовані на підвищення та усвідомлення цінностей культурної спадщини. Однією з форм реалізації творчих ідей є організація мистецьких проєктів.

Проєкт «Диригенти. Українською» є важливим механізмом виявлення та розвитку талановитих представників диригентського мистецтва. Зазначена ініціатива сприяє не лише утвердженню таланту, а й підвищенню престижу диригентської професії в українському музичному середовищі, урахуванню цього суттєвого компонента культурного обличчя держави. Ця ідея повертає інтерес громадськості до музичної діяльності, сприяє вихованню та розвитку нового покоління диригентів, які відіграють ключову роль у формуванні культурної ідентичності України.

«Диригенти. Українською» ініційований у 2020 році Львівською національною філармонією. Мета заходу – надати молодим та обдарованим диригентам з різних регіонів України можливість продемонструвати свою творчість на міжнародному рівні (що було здійснено за допомогою онлайн-трансляції). Українські диригенти

співпрацювали з Академічним симфонічним оркестром Львівської національної філармонії імені М. Скорика. Такий колективний творчий підхід сприяв створенню висококваліфікованих музичних ансамблів, які озвучували українську та європейську музичні традиції, сприяли урізноманітненню та збагаченню культурного доробку України в контексті світової музичної спільноти.

Автором проєкту є директор та соліст-флейтист Академічного симфонічного оркестру Львівської національної філармонії Михайло Сосновський. Митець декілька років працював над задумом, який зумів реалізувати з настанням пандемії Covid-19. Михайло Сосновський коментує ідею так: «Я – сам оркестрант і мав змогу працювати чи бути знайомим із багатьма диригентами або тими, які тільки планували ними стати. Я бачив неймовірний талант і потенціал не в одного з них і розумів, наскільки малим є шанс їх розкрити. Оскільки ідея спробувати попрацювати з різними диригентами припала до смаку й нашому оркестрові, то виник проєкт «Диригенти. Українською» [5].

За 2020 рік відбулися перші виступи під орудою одеської диригентки Маргарити Гринивецької (Одеського національного академічного театру опери та балету), львівських диригентів Ігоря Муравйова (концертмейстера оркестру K&K Philharmoniker) та Тараса Ленька (асистента диригента оркестру K&K Philharmoniker), які здобули схвальні відгуки від глядачів. У серії концертних програм лунали твори, як-от: концерт g-moll А. Вівальді; концерт для двох скрипок d-moll Й. Баха; «Адажіо» для струнних С. Барбера; «Concerto Grosso No.1» А. Шнітке; симфонія № 35 «Haffner» В. Моцарта; «Українська сюїта» М. Колеси; «Піцикато полька», «На прекрасному блакитному Дунаї», «Марш Радецького» Й. Штрауса (батька); увертюра до оперети «Циганський барон», «Персидський марш», вальс «Обійміться, мільйони», полька «Грім і блискавка», симфонічна поема «Картина мрії II», галоп «Зітхання», вальс «Життя артиста», кадрил «Орфей» Й. Штрауса (сина); чардаш з опери «Лицар Пасман» Й. і Й. Штраусів.

У 2021 році проєкт продовжився концертними виступами оркестру під керівництвом Ігоря Солов'я (м. Харків), Олександра Драгана (м. Хмельницький, керівник камерного оркестру Хмельницької обласної філармонії), Романа Кресленка (м. Львів, диригент «LUMOS orchestra», камерного та симфонічного оркестру Національного університету «Львівської політехніки»), Академічного симфонічного оркестру «INSO-Львів»), Юрія Літуна (м. Київ, асистент головного диригента Національного симфонічного оркестру України). У той рік

концертну програму склали: сюїта з драми «Камінний господар», «Анна і Командор», «У старовинному стилі», «Іспанський танок» М. Скорика; концерт для віолончелі з оркестром h-moll А. Дворжака; симфонічна поема «Мазепа» Ф. Ліста; «Симфонія № 7» Л. Бетховена; симфонічна поема «Танець смерті», концерт для віолончелі з оркестром № 2 К. Сен-Санса; «Симфонія d-moll» С. Франка.

Повномасштабне вторгнення росії в Україну та воєнні події спричинили суттєві трансформації в концертному житті країни. З погіршенням безпеки будь-якої життєдіяльності збільшився ризик для організацій мистецьких ініціатив. Окрім того, воєнні події вплинули на психологію та інтереси громадян, включаючи їхні погляди на культурні події, що вимагало адаптації маркетингових стратегій для організаторів та врахуванні нових реалій. Однак у 2022 році, Михайлові Сосновському вдалося продовжити існування проєкту «Диригенти. Українською» та реалізувати виступ під управлінням диригента оперної студії Національної музичної академії України та Національної заслуженої академічної капели України «Думка» Андрія Савчука. Це свідчить про здатність артистичної спільноти адаптуватися та продовжувати творчі ініціативи навіть в умовах складного соціально-політичного середовища.

У цій серії проєкту лунала українська симфонічна музика, зокрема «Галицька увертюра» Євгена Оркіна, концерт для фортепіано з оркестром Василя Барвінського (у новій оркестровій редакції композиторки Богдани Фроляк), симфонічна балада «Гражина» Бориса Лятошинського (написана на основі однойменної балади Адама Міцкевича). Як зазначив організатор проєкту, «у музиці концерту втілено ідею самопожертви заради інших та любов до Батьківщини» [4].

Суттєвим доповненням виступів є відеовідповіді диригентів на актуальні запитання аудиторії, які можна переглянути на офіційному каналі YouTube Львівської національної філармонії. Відеопояснення є значимим інструментом для feedback (зворотного культурного діалогу), призначеним для розширення аудиторії та привернення уваги до культурних подій і мистецьких ініціатив. Використання відеоформату гарантує прозорість та доступність інформації, сприяє відкритому обміну думками та інформацією, а також розкриває емоційний контекст та особистості диригентів, що вносить персональний компонент у комунікацію.

Кожний концерт у рамках серії проєкту «Диригенти. Українською» супроводжується інтерв'ю молодих диригентів, у яких прес-служба Львівської філармонії цікавиться питаннями взаємодії та співжиття

диригента і оркестру, розкриває невідомі аспекти творчих ідей. Зокрема, виникали питання щодо характеристики солістів, процесу створення музики композиторами, методів диригентського керівництва та співвідношення між оркестром та диригентом, визначення головного напрямку в музичному виконанні. Усі інтерв'ю доступні для перегляду на офіційному YouTube-каналі філармонії [1; 2; 3].

Отже, мистецький проєкт «Диригенти. Українською» відіграє важливу роль у зміцненні культурного обличчя України. Він сприяє розвитку диригентського мистецтва країни, забезпечує глобальний онлайн-доступ до записів, сприяє розгортанню мистецького діалогу та розширенню присутності української музичної культури на світовій сцені.

Література:

1. Львівська філармонія. Диригенти. Українською: Кресленко. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=uFNatFOuWX4> (дата звернення 25.12.2023).
2. Львівська філармонія. Диригенти. Українською: Маргарита Гринивецька. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=MxgrLNaSkII&t=249s> (дата звернення 25.12.2023).
3. Львівська філармонія. Диригенти. Українською: Муравйов. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rU3s4i4J6o0&t=1s> (дата звернення 25.12.2023).
4. Прес-служба Львівської міської ради. Львівська філармонія запрошує на музичний проєкт «Диригенти. Українською». 08 червня 2022. URL: <https://city-adm.lviv.ua/news/culture/291812-lvivska-filarmonii-zaproshuie-na-muzychnyi-proiekt-dyrygenty-ukrainskoiu> (дата звернення 25.12.2023)
5. Zaxid.net. news. У Львівській філармонії відбудуться два концерти проєкту «Диригенти. Українською». 12 лютого 2021. URL: https://zaxid.net/u_lvivskiy_filarmoniyi_vidbudutsya_dva_kontserti_proekt_u_dirienti_ukrayinskoju_n1514337 (дата звернення 25.12.2023)